

Czehelszki Levente cikke  
**Hogyan védjük az országot?**

A biztonságpolitikai szakértők közül szerdán este négyen tartottak előadást a Pallas Páholyban. Simicskó István országgyűlési képviselő, az Országgyűlés nemzetbiztonsági bizottságának elnöke, Kladek András nyugállományú ezredes, a Nemzeti Hírközlési Hatóság vezető főtanácsosa, Medveczky Mihály, a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium szakmai főtanácsadója és Tollár Tibor nyugállományú határőr ezredes, elnöki tanácsadó.

Az egyesület igazgatója, Koós Anna rövid nyitóbeszéde után átadta a szót és a moderátorságot Kuti Ferencnek, aki felvázolta a lehetséges problémát. Eszerint a PRT-ben (azaz a Tartományi Újjáépítési Csoportban) már az ötödik váltással vannak kint magyarok Afganisztánban, és lehet, hogy néhány év múlva már nem lesznek embereink, akik kimennének. Sokan már így is többeszeri missziójukat töltik kint. A hiba szerinte ott van, hogy a honvédelmi minisztérium állománytáblában rendszeresített 3500 státuszos katonát, és őket forgatja folyamatosan - ezzel a módszerrel azonban katonáink hamar ki fognak merülni. A helyzet megoldására lennének jók az önkéntesek.



**Simicskó István** a katonai szerepkört az állam feladataiból levezethetőnek mutatta be. Szerinte az állam egyik kötelessége, hogy a nép békéjéről és biztonságáról gondoskodjon. Ez a védelmi feladata örökérvényű, és minden meghatározás részét képezi. Ezért sem tartja szerencsésnek, hogy félkatonai szervezetek létesüljenek, amelyek elszaporodása anarchiához vezethet. A 2004-es honvédelmi törvényről elmondta, hogy az a honvédelmet nemzeti ügynek nyilvánítja. A hibáját abban látja, hogy meghatározza a honvédelem feladatát, majd minden későbbi eszközével ellehetetleníteni próbálja az alaptézist. Szót emelt az állampolgárok személyes részvétele mellett is, mert ez is a törvényben foglalt érdek. Ám az egyik olyan, amelyet mégsem lehet napjainkban érvényesíteni, ma ugyanis nem vehet részt alapkiképzésben egyszerű civil. Szerződéses és állományi katonáink vannak csupán.

A társadalmi tudatformálás fontosságát is kiemelte az országgyűlési képviselő. Szerinte a honvédelmi tudat beidegződését kellene elérni a hazafias nevelés keretében. Ha ezt nem sikerül kialakítani, akkor soha nem fogalmazódik meg igény a hatékony katonaságra, márpedig a veszélyhelyzetre a bekövetkezte előtt kell felkészülni. Az Országgyűlés nemzetbiztonsági bizottságának elnöke szerint nem elég, hogy két szervezetre, a Magyar Honvédségre és szövetségeseire (NATO) támaszkodunk, mert a hazai honvédség alapvető védelmi feladatait nem képes ellátni. Simicskó István hangsúlyozta, nem a katonákat tartja felkészületlennek, hanem a szervezeti célkitűzést hiányolja. Szerinte a NATO-t sem lehet folyton a magunk ügyével túlterhelni.

Sajnálatosnak tartja, hogy az általános hadkötelezettség felszámolásával nemcsak a személyes hadrafoghatóságra mondtak nemet, hanem az állampolgárok bejelentési kötelezettségét is eltörölték. Baj esetén nincs kihez fordulni, hiszen nincs igazi információs adatbázis, amiből állományt lehetne készíteni. Tartalék nélkül pedig nincs állomány. Az a tévhit sem tartható már sokáig, hogy van egy hadsereg, ami megvédi az állampolgárt, anélkül, hogy az a kisujját is mozdítaná a szervezetért. Abszurdnak nevezte a szakértő, hogy a békeidőben a katonák létszáma megegyezik a mozgósítási időszak létszámával.



A moderátor Kuti Ferenc tette hozzá, hogy ez valóban ritka jelenség, felbukkanása Európában rajtunk kívül csupán Izlandra, San Marinora és Vatikánra korlátozódik. Nem tartjuk be a saját magunk alkotta törvényben leírtakat: vagy meg kell próbálnunk megfelelni annak, hogy legyen egy hadseregünk, vagy csökkentjük a feladatrendszerét, épp hogy ne kelljen hadsereget tartanunk. Ez ellen az előadó a leghatározottabban tiltakozna, de még ez is tisztább helyzet lenne, mint a jelenlegi: egy be nem tartott törvény. A jövővel kapcsolatban Simicskó István azt mondta: várja, hogy az országgyűlés felülvizsgálja a tartalékos rendszer kiépítésének lehetőségét, és reményei szerint ezt 2011-ig meg is teszi. Abban bízunk, hogy a következő parlamenti választások után a jelenleginél nagyobb prioritást kap az ügy.



**Kladek András** is szeretne véget vetni annak az állapotnak, hogy nincs katonai erőnk. Számításai szerint még legalább tíz évig nem lesz tartalékos haderő Magyarországon, holott erre szükség lenne. Három érvet is felsorakoztatott. Az első szerint bármikor bekövetkezhet egy, a 2006-oshoz hasonló árvíz, amikor hétezer katonára volt szükség a gátakon. Tartalékosok nélkül ennél komolyabb problémát már nem tudnánk egyedül megoldani. A második indok szerint külföldi missziókba elmenni háromnál többször senki sem képes. És végül, minthogy a hadkötelezettség bevezetésének egyetlen feltétele sem jött létre, szükséges az önkéntes tartalékos rendszer kiépítése.

A Nemzeti Hírközlési Hatóság vezető főtanácsosa szerint meg kell keresni azokat a honvédségbeli beosztásokat, amelyeket tartalékosokkal is be lehet tölteni. Így nemcsak hogy foglalkoztatjuk a tartalékosokat, hanem spórolunk is rajtuk. A harckocsi-vezetők például lehetnének ilyenek: szükségtelen főállású bért fizetni utánuk, hiszen úgyse használjuk túl a képességeiket. Az ötlet megvalósításához elengedhetetlen egy működő munkáltatói támogató program, ennek a következő részeket kellene tartalmaznia. Először is jogszabályban védje a tartalékos jogait, hogy ne lehessen a civil munkájából elbocsátani a katonasági melléktevékenysége alatt vagy miatt. Aztán ki kell alakítani egy kompenzáló rendszert, amely a tartalékos eltávozása alatt kárpótolja őt, másrészt a munkaadóját is. Harmadszor pedig indokolt érdekképviseleti szerv létrehozása, mert az ellenérdekelt felek, a munkáltató, a munkavállaló és az állam közötti konfliktusok alakulhatnak ki. Ráadásul széleskörű tájékoztatásba kell kezdeni, hogy az állampolgárok tisztában legyenek bevezetendő lehetőségükkel - a hírverésen felül valós kihívásokkal is motiválni kell őket.

**Kuti Ferenc** moderátor megjegyezte, hogy a gazdasági válságban nincs annál komolyabb érv, mint hogy egy tartalékos költsége a hivatásos katonáénak nyolcadára rúg. Tollár Tibor szerint meg kell határozni, hogy ez a változás megtakarítást vagy többletkiadást jelentene-e az államnak. Szerinte a tervezet társadalmi szükséglet kielégítése lenne, még akkor is, ha a társadalom egyelőre nem fogalmazta meg az igényét. De ha majd az állampolgárok kikényszerítik az államtól, akkor könnyebb lesz az ügyre pénzt is szerezni - s itt megint előjön a kommunikáció. Hiba az előadó szerint, hogy Magyarországon nem alakult ki olyan mentalitás, amely hazafias cselekedetnek tartja tartalékosok foglalkoztatását - félő, a cégek inkább hátrányt látnak az eseti katonákban. Végül kifejtette, hogy a tartalékosok ügyét nem elsősorban a források felől közelítené meg. Először a rendszert elvileg-elméletileg gondolná végig, ennek függvényében lehet arról morfondírozni, hogy mibe is kerül mindez.



Medveczky Mihály beismerte, hogy a humánerőforrás-tartalék is tartalék, ekképpen beletartozik a gazdasági erőforrásokba. Felhívta a figyelmet a jogszabályok változékonyságára, aminek következtében mihamarább meg kell valósítani a tervezeteket, mert a paragrafusok drasztikusan változnak. Véleménye szerint két év kevés egy hatékony munkáltatói program kidolgozására, ezért üdvös, hogy a Honvédelmi Minisztérium már körbekérdezett, vajon mely szervek tudnának tartalékosokat alkalmazni. A kilátások kedvezőnek látszanak. Ez nem azt jelenti, hogy az egész állomány cserére szorul - de van, ami után valóban gazdaságosabb 28 napot fizetni, mint 365-t. Hogy a válság miatt ez a projekt se tolódjon, úgy kell előadni, hogy a döntéshozók is érezzék a fontosságát, ne csak a szakma. A kommunikáción van még mit csiszolni.